

Symfoniorkestrernes børnearbejde

Sigurd Barret og Symfoniorkesteret blev startskud for symfoniorkestrernes "børnearbejde".

Sigurd Barret, som alle børnefamilier vil kende fra DR's børneudsendelser, er ikke det eneste kort landets symfoniorkestre har at spille ud i kampen om at fange børnenes og de unges interesse. Tiltagene er mange, og succesen er ikke udeblevet.

Hos Odense Symfoniorkester melder børne- og ungekoordinator Peter Rønn-Poulsen om overvældende succes med orkesterets No Stress-koncerter for børn og en femdobling på tre år af unge under 26 år, der egenhændigt køber billet til orkesterets koncerter.

Radiosymfoniorkesteret har for sjette år i træk fremgang i billetsalget, og har succes med at få de 21-30-årige til at komme til Metrokoncerter. Der er kilometer lange ventelister til Radioens Spirekor og børnekor. Når orkesteret holder sit årlige åbent hus-arrangement, hvor man kan komme helt tæt på instrumenter og musikere og i øvrigt opleve ikonet Sigurd, vælter det ind med det halve af Københavns børnefamilier.

Klapper mellem satserne

Radiosymfoniorkesterets Metrokoncerter er et nyt koncept fra sidste sæson, der blev lanceret under sloganet "Den, der vil føle, må høre". Det koster en halvtredser, det er onsdag kl. 17, musikere er i "civil", og det hele varer ikke over en time.

"Vi kan simpelthen høre, at det er et andet publikum end det, der kommer til Torsdagskoncerterne. De klapper mellem satserne. Og vi kan også se det, for der ligger jeg ved ikke hvor mange bærbare i garderoben." Hanna Madsbjerg, PR- og marketingkoordinator for orkesteret, er overordentlig veltilfreds med tallene for Metrokoncerterne. Flere solgte billetter end succeskriteriet på 4-500 billetter, og 15 procent af publikum er under 30 år.

"For vores flagskib, Torsdagskoncerterne, ligger det tal nede på fem procent," siger Hanna Madsbjerg. Succesen er en kombination af en koncertform og et tidspunkt, der passer de yngre bedre, og en markedsføring, der gennem reklametid i P3, små film i metroen, plakater på cafeerne og påmindelse om koncerterne over sms har været målrettet et yngre publikum.

Orkester i kreds

Også i Odense var succesen hjemme i sidste sæson med No stress-koncerterne. Peter Rønn-Poulsen, der i tre år har været børne- og ungekoordinator for orkesteret, fik orkesteret med på et koncept, der indebærer, at musikere skulle fjernes fra de trygge rammer med de kendte sidemænd. Orkesteret kom til at sidde i en helt uvant opstilling i en kreds hele vejen rundt i salen, og børnene lå i midten. Illustrationer af musikken og børnenes egne tegninger til musikken blev vist på et 80 kvadratmeter stort lærred i loftet skiftevis med nærbilleder af musikere.

"Vi er simpelthen så meget bagud på point, når det gælder indpakningen af vores koncerter," siger Peter Rønn-Poulsen. Han mener, der er stort behov for hele tiden at idéudvikle koncertformerne, så de rammer målgrupperne rent.

"Hvordan kan vi indgå i børnenes verden? Hvor er det præcis, de mister interessen? Hvad tænder de på? Vi må tage vores børnepublikum mindst ligeså alvorligt som et voksenpublikum," konstaterer Peter Rønn-Poulsen.

Odense Symfoniorkester laver No Stress-koncerter for voksne i juni 2007.

Symfoniorkestrenes musikere skal vise, at de vil børnene noget, hvis den klassiske musik skal have en chance for at fænge hos børnepublikummet. Hvis børn og unge skal tage musikken til sig, gælder det for orkestrene om at tage det unge publikum alvorligt og at give koncerterne den rette indpakning. Og så gælder det også om at få musikerne til at afgive magt til andre fagfolk.

Af Benedicte Christiansen · Foto Niels Nyholm

Børn gider orkesteret, hvis orkesteret gider børn

Peter Rønn-Poulsen er glad for, at forandringens vinde blæser over symfoniorkestrene i disse år.

“Nu håber jeg bare, de blæser stærkt nok,” griner han. Hans arbejde som børne- og ungekoordinator for Odense Symfoniorkester går lige så meget ud på at få orkesteret til at gide børn og unge, som at få børn og unge til at gide orkesteret. To sider af samme sag, mener han. Forudsætningen er en gennemgribende holdningsændring hos musikere, dirigenter og orkesterchefer.

På tre år har hans projekter foreløbig femdoblet antallet af unge, der egenhændigt køber billetter til orkesterets koncerter. Og musikere er begyndt at melde sig frivilligt til at komme ud på skolerne.

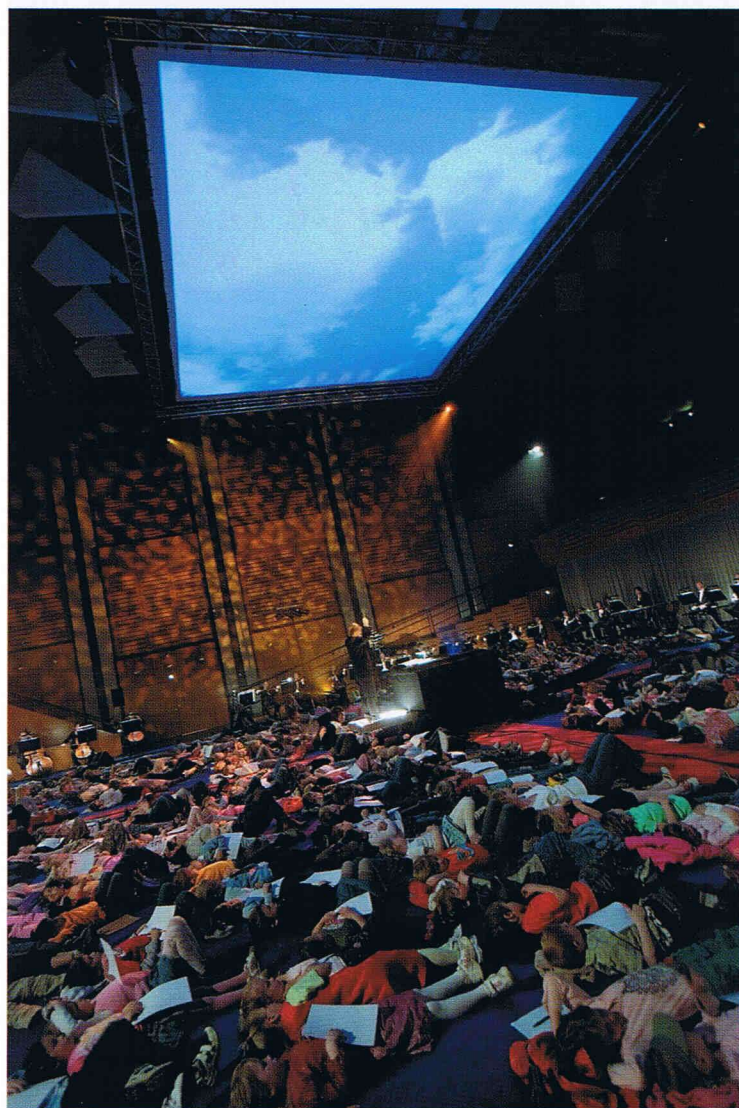
Fra frustration til omvendelse

I sommer modtog Peter Rønn-Poulsen Boleroprisen for sit koncept med No Stress-koncerter for børn. No Stress-koncerterne var en kæmpe succes for Odense Symfoniorkester i sidste sæson og en foreløbig kulmination på orkesterets arbejde med fornyelse af koncertformerne.

Ved No Stress-koncerterne blev alle stole taget ud fra koncertsalen, og orkesteret opstillet i en kreds. I midten af denne kreds lå børnepublikummet på gulvet. Næsten helt ind under fødderne på musikere.

“Hvis konceptet skulle fungere, måtte musikere være med på ideen.

Et koncept, der satser på det afslappede, er uhyre sårbart. Der skal

No Stress-koncerterne var med til at femdoble antallet af unge koncertgængere hos Odense Symfoniorkester.

ikke meget mere end en enkelt gnaven eller uvillig musiker til, før børnene reagerer på det og føler sig uvelkomne,” forklarer Rønn-Poulsen.

Musikernes repræsentanter i orkesterets programudvalg bakkede op om den alternative opstilling, men der var også musikere i orkesteret, der bestemt ikke kunne se det smarte i at blive fjernet 20 meter fra den sidemand, de havde siddet klods op af de sidste 22 år. Peter Rønn-Poulsen er selv musiker og kunne sådan set udmærket forstå frustrationerne. For hvordan rammer man et strygerpizzicato præcist på 20 meters afstand? Eller en frasering? Eller et buestrøg?

Selv de argeste modstandere af projektet blev dog omvendt ved mødet med de begejstrede unger.

“For hvem kan stå for det, når børnene kommer hen til ens plads og siger “neej, hvor spiller du bare godt” og “hvordan kan man lære at spille sådan?””

På den måde kom Peter Rønn-Poulsens kongstanke endnu engang i spil: hvis musikere gider børnene fuldt ud, så gider børnene også musikken.

Afgiv magt til andre fagfolk

Peter Rønn-Poulsen var den, der havde det sidste ord at skulle have sagt under hele No Stress-forløbet.

“Den magt havde jeg ikke fået, hvis det ikke var lykkedes mig at oparbejde en tillid fra musikernes side gennem de tre år, jeg har været i Odense,” siger han. En tillid til, at han som fagmand kan lige >>

så meget, når det gælder om at ramme børn og unge som målgruppe, som musikerne kan, når det gælder at ramme de rigtige steder på instrumenterne.

Peter Rønn-Poulsen mener, det er af afgørende betydning, at symfoniorkestrenes musikere får tillid til, at fagfolk med andre ekspertiser end musikernes egne kan være med til at føre orkesteret frem mod stadigt større succes.

”Det er uhyre vigtigt, at vi rammer målgrupperne rent,” forklarer han. Til det formål har han haft stort udbytte af samarbejdet med Vibeke Juel Bengtsson, der gennem 15 år har arbejdet i DR’s B&U afdeling. Hun har opbygget en ekspertise, der gør, at hun helt præcist kan

PETER RØNN-POULSEN

(f. 1972)

Peter Rønn-Poulsen er uddannet slaggtøjsspiller fra Det kgl. danske Musikonservatorium. Han spiller blandt andet på jord, sten, vand, blade og keramik, og har lavet musik til film og teater.

Han har igangsat musikpædagogiske projekter med børn og unge i Danmark, Sverige og Brasilien.

Siden 2003 ansat som børne- og ungekoordinator for Odense Symfoni-orkester

Han har blandt andet modtaget Bolero-prisen og LO’s Kunstnerpris

Peter Rønn-Poulsen:

”Hvis musikerne gider børnene fuldt ud, så gider børnene også musikken.”

”Hvis konceptet skulle fungere, måtte musikerne være med på ideen.”

afkode, hvad det er, der fænger hos drenge i børnehaveklasse, eller hvad det er, der får piger i 2. klasse til at miste interessen. Hun filmer både børnepublikum, konferencier og orkester til koncerterne og analyserer bagefter børnenes reaktioner.

”Jeg tror, det er første gang, at man går direkte til kilden for at finde ud af, hvordan børn reagerer på koncerter med klassisk musik. Tidligere har man spurgt lærere eller musikpædagoger eller forældre, hvordan børnene reagerede på koncerterne. Alle andre end lige børnene selv. Og når vi snakker om mindre børn, er de ikke i stand til selv at beskrive det. Derfor er Vibeke Juel Bengtssons ekspertise guld værd for orkesteret og for mig,” konstaterer Peter Rønn-Poulsen.

Byggesten på skolerne

Orkestermusikernes arbejde med byggestenspædagogik på de fynske skoler er en anden måde at få musikken til at give mening i børns hverdag.

Gennem et endagskursus med den engelske fløjtenist Richard McNicol bliver de musikere fra orkesteret, der melder sig, sammen med klasselæreren for den klasse, de skal arbejde med, introduceret til den særlige byggestenspædagogik.

”I starten var det svært at finde musikere, der gad, men heldigvis bliver det nemmere og nemmere. Det viser sig jo, at arbejdet med børnene og musikken også giver dem noget som musikere,” fortæller Peter Rønn-Poulsen.

I byggestenspædagogikken får børnene tre byggesten fra et stykke klassisk musik. For eksempel fra Tryllefløjten. Det kunne være et tema fra ouverturen, en rytme og en musikalsk form. Ud fra de tre byggesten komponerer børnene så egne værker, og hele projektet munder ud i en familiekoncert med Tryllefløjten på programmet. Det hele foregår i tæt samarbejde med klasselæreren, der også kommer med på kurset med Richard McNicol fra London Symphony Orchestra.

”London Symphony Orchestra er meget længere fremme med hele det organisatoriske arbejde, end vi er. Der er megen inspiration at hente der, om hvordan man bringer musikken ud til borgerne. Hvordan man får den klassiske musik ind i folks hverdagsbevidsthed, simpelthen. Det er jo der, vi gerne skal hen,” slutter Peter Rønn-Poulsen.